

Til lovforslag nr. L 59. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 9. december 1988

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til undervisnings- og forskningsministeren, som denne har besvaret skriftligt. To af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen tilligemed undervisnings- og forskningsministerens svar herpå.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Akademisk Studenterkursus,
 Danske Afspændingspædagoger,
 Foreningen af Private Selvejende Gymnasier,
 Studenterkurser og hf-kurser,
 Gotvedskolen,
 Handelsskolernes Lærerforening,
 Høng Gymnasium, Studenter- og hf-kursus,
 Prosa, Uddannelsesafdelingen, og
 Randers Afspændingspædagogiske Center.

Der er af undervisnings- og forskningsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Undervisnings- og forskningsministeren har over for udvalget tilkendegivet, at han agter at holde øje med søgningen til ungdomsuddannelserne og de korte og mellemlange videregående uddannelser samt at intensivere vejledningen om de mest hensigtsmæssige adgangsveje til de forskellige uddannelser eksempelvis således, at

- hvis der sigtes mod en laborantuddannelse eller en uddannelse som teknisk assistent, bør efg-basisuddannelsen vælges frem for den længerevarende gymnasieuddannelse, der ikke vil medføre en afkortning af de nævnte uddannelser,
- hvis der sigtes mod en kort videregående uddannelse som f.eks. laboratorie-, kemo-, miljø- eller måletekniker, bør laborantuddannelsen vælges frem for studentereksamen, der kræver værkstedskursus og praktik forud for optagelsen på disse korte videregående uddannelser,
- hvis der sigtes mod en kort videregående uddannelse som eksempelvis bygge-, maskin- eller landmåler-tekniker, bør grunduddannelsen som teknisk assistent vælges frem for gymnasieuddannelsen, der vil kræve efterfølgende værkstedskursus og praktik, og
- hvis der sigtes mod en mellemlang videregående uddannelse som teknikumingeniøruddannelsen, vil den korteste adgangsvej være htx-eksamen. En erhvervsfaglig grunduddannelse vil kræve et 1-årigt adgangsgivende kursus, og en studentereksamen vil kræve et værkstedskursus på ½ år og ½ års praktik.

Uddannelsesstøtte til værkstedskurserne som adgang til videregående uddannelse for uddannelsessøgende med studentereksamen

kan ydes ved afskrivning i det ekstra støtteår til studieskift og omprøver i ungdomsuddannelserne.

Undervisnings- og forskningsministeren understreger, at der i SU-loven er tale om 2 principielt forskellige støtteberettigende uddannelser – ungdomsuddannelser og videregående uddannelser – som får hver sit klippekort. Til hver af de 2 kategorier af uddannelser er ved lovens § 3, stk. 3–5, (ændret til stykke 4–6) forudsat en ekstra ramme på 12 støtted måneder til studieskift, omprøver m.v. Sådan skal det forstås, og sådan vil det blive udmøntet i den nye bekendtgørelse om uddannelsesstøtte, der skal have virkning fra den 1. august 1989.

Ydet uddannelsesstøtte til adgangsgivende værkstedskurser og gymnasiale suppleringskurser til videregående uddannelser, teknikumingeniøruddannelsens adgangskursus samt forskole til sygeplejerskeuddannelsen vil kunne afskrives i de ekstra 12 måneders støtte til studieskift, omprøver m.v. ved ungdomsuddannelserne.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil dog stemme for det af et mindretal under nr. 4 og de af undervisnings- og forskningsministeren under nr. 5 og 8 stillede ændringsforslag.

Mindretallet udtaler i øvrigt, at den forbedring af de uddannelsessøgendes økonomiske forhold, som blev opnået ved SU-forliget mellem Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre, som blev vedtaget af Folketinget den 24. marts 1988, skal have lov at slå igennem fuldt ud.

Mindretallet vil dog medgive, at lovforslaget om ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte ikke strider mod SU-forliget, men ser det som en underminering af de forbedrede økonomiske vilkår for de studerende, som blev opnået med loven af 24. marts 1988.

Et *andet mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til

vedtagelse med de af undervisnings- og forskningsministeren stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af undervisnings- og forskningsministeren under nr. 1, 2, 3, 6 og 7 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af undervisnings- og forskningsministeren stillede ændringsforslag. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til det af et mindretal under nr. 4 stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Et *femte mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af undervisnings- og forskningsministeren, tiltrådt af et *flertal* (KF, V, FP, RV, CD og KRF):

1) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af lovens § 3 affattes *stk. 2* således:

»*Stk. 2.* Ved opgørelsen af støttetiden for en igangværende uddannelse medregnes perioder, hvori der er oppebåret stipendium til tidligere afsluttede eller afbrudte støtteberettigende uddannelser. Endvidere medregnes perioder, hvori der er modtaget uddannelsesydelse i medfør af lov om arbejdstilbud til ledige til den igangværende uddannelse eller tidligere afsluttede eller afbrudte støtteberettigende uddannelser. Ved opgørelsen af støttetiden medregnes dog ikke støttetid, der er brugt til undervisning på folkeskoleniveau. Er den igangværende uddannelse en videregående uddannelse, medregnes kun perioder, hvori der er oppebåret stipendium eller uddannelsesydelse til tidligere afsluttede eller afbrudte videregående uddannelser.«

2) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af lovens § 3 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. For uddannelsessøgende, som er afskåret fra at oppebære stipendium i medfør af reglerne i § 9, men som oppebærer lån i henhold til § 2, stk. 2, medregnes de pågældende perioder i støttetiden i henhold til stk. 2, jf. dog § 9, stk. 5.«

Stk. 3-6 bliver herefter stk. 4-7.

3) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af lovens § 3, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 3 og 4« til: »stk. 4 og 5«.

Af et *mindretal* (KRF), tiltrådt af et *mindretal* (S og SF):

4) Nr. 5 affattes således:

»5. I § 5, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»Beløbet reguleres efter reglerne i § 6.«

Af *undervisnings- og forskningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

5) Nr. 7 affattes således:

»7. § 6 affattes således:

»§ 6. De beløb, der er nævnt i §§ 2, 3 a, 8 og 9, reguleres årligt på grundlag af reguleringspristallet for januar forud for de enkelte støtteår. Beløbene ændres i forhold til reguleringspristallet for januar 1988. Den nævnte procentvise regulering beregnes med én decimal. De efter procentreguleringen fremkomne beløb afrundes opad til nærmeste 100-kronebeløb.«

Af *undervisnings- og forskningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af S og SF):

6) Nr. 16 affattes således:

»16. § 9, stk. 6, ophæves.

Stk. 7-9 bliver herefter stk. 6-8.«

Til § 2

7) I stk. 1 indsættes efter 1. pkt.:

»Bestemmelsen i § 1, nr. 3, om, at perioder med oppebåret uddannelsesydelelse i medfør af lov om arbejdstilbud til ledige medregnes ved opgørelsen af støttetiden, har virkning for uddannelsessøgende, der påbegynder en uddannelse med uddannelsesydelelse efter den 13. december 1988.«

Af *undervisnings- og forskningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

8) I Stk. 5. 2. pkt., og Stk. 6, 2. pkt., udgår », stk. 1 og stk. 3«.

Bemærkninger

Til nr. 1 og 7

Ifølge ændringen af SU-loven, som den blev vedtaget af Folketinget den 24. marts 1988, medregnes ved opgørelsen af støttetiden for en igangværende uddannelse perioder, hvori den uddannelsessøgende har oppebåret stipendium til tidligere afsluttede eller afbrudte støtteberettigende uddannelser. Efter lovens formulering sker der derimod ikke medregning af perioder, hvori den uddannelsessøgende har modtaget uddannelsesydelser i medfør af lov om arbejdstilbud til ledige, hverken til den igangværende uddannelse eller til tidligere afsluttede eller afbrudte uddannelser. De langtidsledige uddannelsessøgende har derved opnået en fordel, som de ikke havde efter den tidligere SU-lov. Dette har ikke været tilsigtet, og da langtidsledige ikke bør stilles gunstigere i SU-sammenhæng end alle andre uddannelsessøgende, foreslås det at medregne perioder med tidligere oppebåret uddannelsesydelelse i den støtteberettigende studietid helt på lige fod med perioder, hvori der tidligere er oppebåret stipendium efter SU-loven.

Til nr. 2

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets nr. 3, hvorved lovens klippekortsystem for uddannelsessøgende ved de videregående uddannelser udvides til også at omfatte uddannelsessøgende ved ungdomsud-

dannelserne. Man var ikke opmærksom på, at der ved opgørelsen af støttetiden for en igangværende uddannelse ifølge loven kun medregnes perioder, hvori der er oppebåret stipendium til tidligere afsluttede eller afbrudte støtberettigende uddannelser, jf. lovens § 3, stk. 2. Derved kan ikke medregnes perioder, hvori en uddannelsessøgende kan have fået studielån på helt op til 52.000 kr. årligt, nemlig almindeligt studielån på 16.000 kr. og supplerende studielån svarende til et stipendium, som den uddannelsessøgende på grund af for høj forældreindkomst ikke kan oppebære, jf. lovens § 9, stk. 4.

Til nr. 4

Ændringsforslaget har til hensigt at sikre, at der fortsat kan ydes stipendium til betaling af undervisningsafgift, og at dette stipendium reguleres i forhold til reguleringspristallet for januar 1988.

Til nr. 5 og 8

Som følge af ændringsforslaget sker alle reguleringer i forhold til reguleringspristallet for januar 1988.

Til nr. 6

I § 9, stk. 6, er fastsat, at staten godtgør halvdelen af udgifterne til offentlig befordring af

uddannelsessøgende på 18 år, som er i videregående uddannelse, og som har en særlig lang afstand fra bopæl til uddannelsessted. Reglen blev indført med virkning fra 1. august 1988. Efter en foreløbig undersøgelse, som Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte har foretaget til belysning af nyordningens anvendelse i støtteåret 1988-89, synes ordningen kun at have været anvendt i et meget begrænset omfang. Det skønnes, at tilsammen omkring 140-150 personer gør brug af den. Statens udgifter til denne befordringsgodtgørelse skønnes ikke at ville overstige ca. 250.000 kr. i støtteåret 1988-89. Styrelsen har oplyst, at flere af uddannelsesinstitutionerne har givet udtryk for, at de finder ordningen besværlig. Nogle uddannelsesinstitutioner har givet udtryk for, at det er megen administration at sætte i gang for så få personer. Andre institutioner mener, at det ville være administrativt betænkeligt, hvis der var ret mange flere studerende, der kunne få befordringsgodtgørelse. Rådet for Uddannelsesstøtten har givet udtryk for den opfattelse, at pengene kan bruges bedre andre steder i støttesystemet, når den gældende ordning alligevel ikke omfatter alle uddannelsessøgende.

På denne baggrund foreslås det af administrationsbesparende grunde og under hensyn til den beskedne interesse, de uddannelsessøgende har vist for at benytte befordringsgodtgørelsesordningen, at ophæve ordningen med udgangen af støtteåret 1988-89.

Eva Møller (KF) fmd. Kirkegaard (KF) Merete Aarup (KF) Inge Dahl-Sørensen (V)

Povl Brøndsted (V) Mogens Elvensø (FP) Marianne Jelled (RV)

Bente Juncker (CD) nfm. Lysholm Christensen (KRF) Jytte Andersen (S) Helle Døgn (S)

Pernille Forchhammer (S) Anna-Marie Hansen (S) Frank Jensen (S) Lone Møller (S)

Aage Frandsen (SF) Hanne Thanning Jacobsen (SF)

To af udvalgets spørgsmål til undervisnings- og forskningsministeren og dennes svar herpå:**Spørgsmål:**

»Der udbedes en fyldestgørende oversigt over de uddannelser i forbindelse med hvilke der har kunnet opnås støtte til uddannelsesgebyr efter § 5, stk. 1, i den nuværende lov.«

Svar:

Ved følgende uddannelsesinstitutioner/uddannelser har uddannelsessøgende mulighed for at få stipendium som hjælp til dækning af undervisningsafgift:

Eksportskoleuddannelse:

Den danske Eksportskole, Jylland
Den danske Eksportskole, Sjælland

Mesterskolekurser:

Teknologisk Institut – GVS-mesterkursus
Sønderborg Håndværkerskole – Byggeteknisk Mesterskole

Hotel- og restaurationsuddannelse:

Aalborg Tekniske Skole – hotel- & restaurantuddannelse
Hotel- og Restaurantskolen, København – hotel- & restaurantuddannelse

Gartnerskoleuddannelse:

Beder Gartnerskole – blomsterdekoratør – driftslederkursus

Søfartsskoleuddannelse:

Nyborg Søfartsskole – søfart – EFG grundkursus

Læreruddannelse:

Den frie Lærerskole – lærerstuderende
Det nødvendige Seminarium – lærerstuderende

Fritidspædagoguddannelse:

Rudolf Steiner Børnehaveseminarium – børnehave- og fritidspædagog

Fysioterapiuddannelse:

Skodsborg Fysioterapiskole – fysioterapeut

Idrætslæreruddannelse:

Poul Petersens Institut – idrætslærer

Afspændings-, bevægelses- og rytmikuddannelse:

Ingrid Prahms Seminarium – afspændingspædagog

Seminarieret for Afspændingspædagogik – afspændingspædagog

Skolen for Kropsdynamik – afspændingspædagog

Afspændingspædagogisk Seminarium – afspændingspædagog

Skolen for Kropsterapi – afspændingspædagog

Skolen for Holistisk Afspænding – afspændingspædagog

Karild Rytmik Kursuscenter – bevægelsespædagog

Eurytmiskolen i København – bevægelsespædagog

Gotvedskolen – bevægelsespædagog

Nordisk Rytmik – bevægelsespædagog

Dansk Mensendieckskole – bevægelsespædagog

Randers Afspændingspædagogiske Center – afspændingspædagog

Institut for rytmik – rytmik/bevægelseslærer

Eurytmiuddannelse i Aarhus – bevægelsespædagog

Gymnasier:

Bagsværd Gymnasium – student

Herlufsholm Skole – Student

Holte Gymnasium – student

Ingrid Jespersens Skole – student
 Johannesskolen – student (folkeskoleklasser)
 Kildegaard Gymnasium – student
 Marie Kruses Skole – student
 Niels Steensens Skole – student
 N. Zahles Skole – student
 Det Frie Gymnasium – student
 Vejle fjord Højere Skole – student
 Det Kristne Gymnasium – student
 Copenhagen International School – student
 Nordsjællands Grundskole og Gymnasium – student
 Internationalt Uddannelsescenter, Svendborg – student
 Ecole Francaise de Copenhague – student
 Akademisk Studenterkursus – student
 Gentofte Studenterkursus – studenterkursus
 Høng Studenterkursus – studenterkursus – studentergymnasium

Rønde Gymnasium og studenterkursus – studentergymnasium

Spørgsmål:

»Ad svaret på spørgsmål 1:

Findes der sædvanlige uddannelsesforløb, der består af mere end 1 ungdomsuddannelse, uden at den sidste ungdomsuddannelse er adgangseksamen til en videregående uddannelse? Hvis det er tilfældet, bedes disse uddannelsesforløb opregnet.«.

Svar:

A. Der findes følgende selvstændige erhvervsuddannelser, der hører til kategorien »ungdomsuddannelser«, hvor der i det sædvanlige uddannelsesforløb indgår en efg-basisuddannelse. Uddannelsesforløbet betragtes som en samlet ungdomsuddannelse.

Selvstændig erhvervsudd./Varighed:	Forudgående ungdomsudd./Varighed:	Antal elever årligt ca.:
1) Edb-ass. udd. (2 ½ år)	Efg-basisår (1 år)	550
2) Laborantudd. (2 år)	Efg-basisår (1 år)	800
3) Levnedsmiddellass.udd. (2 år)	Efg-basisår (1 år)	60
4) Teknisk ass./teknisk tegner udd. (2 år)	Efg-basisår (1 år)	2.900
5) Farveri-, tekstil-, trikotage- og konfektionsass.-udd. (2-2½ år)	Efg-basisår (1 år)	130
6) Kystskipperudd. (½ år)	Erhvervsfagligt grundkursus inden for søfartsområdet (5 mdr.)	28
7) Sætteskipperudd. (8 mdr.)	Erhvervsfagligt grundkursus inden for søfartsområdet (5 mdr.)	18
8) Fiskeskipperudd. 1. og 3. grad (11 mdr. ekskl. praktik)	Erhvervsfagligt grundkursus inden for søfartsområdet (5 mdr.)	120
9) Skibskokudd. p.t. (ca. ½ år ekskl. praktik)	Erhvervsfagligt grundkursus inden for søfartsområdet (5 mdr.)	85

B. Der findes følgende selvstændige erhvervsuddannelser, der hører til kategorien »ungdomsuddannelser«, hvor der i det sædvanlige uddannelsesforløb indgår en student-

eller HF-eksamen, som i sig selv er kompetencegivende og derfor betragtes som en selvstændig ungdomsuddannelse:

10) Edb-ass.udd. (1 ½ år)	Studerter-/HF-eksamen	900
11) Laborantudd. (2 år)	Studerter-/HF-eksamen	250
12) Teknisk ass./teknisk tegner udd. (2 år)	Studerter-/HF-eksamen	350
13) Plejehjemsass.udd. (1 år)	Studerter-/HF-eksamen	120
14) Fodterapeutudd. (1 ½ år)	Studerter-/HF-eksamen	25

C. Atypiske uddannelsesforløb, der indebærer 2 ungdomsuddannelser:

15) På grundlæggende erhvervsuddannelser ud over de nævnte samt på efg-basisuddannelserne optages på årsbasis	Studenters-/HF-eksamen	710
16) Efg-basisudd. (1 år)	Afbrudt gymnasie- eller HF-udd.	800-1.000
samt Studenters-/HF-eksamen	Efg-basisår	begrænset, men ukendt antal